

DRS. J. LINTJER, VICE-PRESIDENT
ASIAN DEVELOPMENT BANK

Elke crisis heeft zo zijn eigen voordeel

In de nadagen van de Azië-crisis vertrok John Lintjer, mastodont van het Haagse Financiën, naar de Asian Development Bank in Manilla. Gezien zijn studie, achtergrond en belangstelling was dat zo ongeveer kat in 't bakkie. In woord en geschrift (1) laat hij zich met grote regelmaat onverbloemd en enthousiast uit over de grote maatschappelijke veranderingen die zich momenteel in Zuidoost-Azië voltrekken: het geluk na het ongeluk. We troffen hem, met al zijn Groningse nuchterheid, tijdens zijn zomerverlof in een passend etablissement aan het Voorhout.

U bent geboren in Den Bosch, maar u heeft maar één voorletter en een weinig Brabantse naam.

Ik ben geboren en getogen in Brabant. Ik heb er 21 jaar gewoond en kan dus heel goed carnaval vieren. Mijn ouders hebben mij mijn voornaam gegeven omdat ik in de oorlog in '43 ben geboren. John was toen de naam van de hoop, van de bevrijder. De familie van mijn vader komt uit Groningen. De uitgang 'tjer' is typisch Gronings: Snitjer, Duintjer, Wol-tjer, Lintjer. Mijn vader was bedrijfsleider bij het waterleidingbedrijf van Den Bosch en omstreken. Ik heb ook in Den Bosch op de Rijks-HBS gezeten.

Niet katholiek, dus niet Tilburg. De volgende plaats waar de economentrein stopte was Rotterdam.

Ja, in onze tijd was dat de beste school, de Nederlandsche Economische Hogeschool. Dat was de tijd waarin mensen als Tinbergen, Teijl, Boot en Kloek les-gaven. Toen ik studeerde heb ik een werkcollege Ont-wikkelingsprogrammering van Tinbergen gedaan. Jan Pronk was toen student-assistent. Hij heeft gepro-beerd ons de input-outputanalyse bij te brengen.

Ook nog monetaire vakken gedaan?

Ja, bij professor Posthuma, directeur van de Neder-landsche Bank, een oude geleerde die fantastisch kon schrijven en doceren.

Heeft u altijd beleidsambtenaar willen worden?

Je hebt beleidsmensen en commerciële mensen. Wat ik altijd interessant heb gevonden was het publieke belang, het internationale werk. Daarvoor ben ik ook die vakken gaan studeren. Dat je je kon bezighouden

met zaken die er toe doen in de wereld, dat je kunt proberen een bijdrage te leveren. In die zin lag de res publica voor de hand. Dat ik bij Financiën terecht ben gekomen is overigens puur toeval.

...je bezighouden met zaken die er toe doen in de wereld.

Saaï zal het niet geweest zijn, u heeft over de hele wereld gezworven...

Als ik het vergelijk met mijn vrienden die wel het bedrijfsleven zijn ingegaan, dan denk ik dat iemand die bij de overheid werkt of bij een internationale organisatie een heel interessant leven heeft. Het woord saaï kennen wij niet.

De andere kant is een enorm verschil in honorering.

Mogelijk. Toen wij afstudeerden was er qua inkomen niet zoveel verschil. Als ik terugkijk, heb ik voor een belangrijk deel in Nederland gezeten, maar ook veel in het buitenland. Een paar jaar in Washington, enkele jaren in Parijs, nu in Manilla. In het algemeen betalen internationale organisaties ook niet zó goed, maar in elk geval een stuk beter dan een nationale overheid. Hier in Nederland is de honorering eigenlijk geen groot probleem, alhoewel ik vind dat ambtenaren eigenlijk beter beloond zouden moeten worden. Maar in ontwikkelingslanden heb je echt grote problemen met te lage betaling van ambtenaren. Dat probleem vertaalt zich onmiddellijk in corruptie.

U was 55 toen de positie van de 'Europese' Vice-president van de Asian Development Bank vrij kwam. Hoe krijgt iemand die plek?

Zelf wist ik niet dat die positie vrij kwam, want ik deed heel ander werk. Ik kreeg het te horen van minister Zalm. Hij wist dat ik nog wel eens wat anders wilde. We realiseerden ons ook dat het een plaats is die niet gereserveerd is voor Nederland. Het is niet zoals bijvoorbeeld bij de Europese Investeringsbank, dat Nederland op een gegeven moment aan de beurt is in het rotatieproces. Dat was hier niet het geval.

Bij de Europese Investeringsbank noemt iedereen zich vice-voorzitter. Dat is bij de ADB toch anders?

Wij hebben één president en drie vice-presidenten. Dus we vormen met zijn vieren de wat je in Nederlandse termen Raad van Bestuur noemt. De president is altijd een Japanner. Van de vice-presidenten komt er één uit Noord-Amerika, een ander is een Aziat, nu een Koreaan. En de derde is een Europeaan. Maar in deze positie vertegenwoordigt je niet Europa, je vertegenwoordigt maar één instelling, de ADB.

U heeft uw baan bij Financiën opgezegd?

Ja, ik heb nu een contract bij de ADB. De Nederlandse vertegenwoordiger is in het geval van de ADB een Canadees. Canada vertegenwoordigt Nederland altijd in de kiesgroep. En op dit moment is een ambtenaar van Financiën zijn plaatsvervanger.

Dus gewoon een sollicitatie?

Ja, in die zin gewoon een sollicitatie. Zij het dat een multilaterale instelling aan zijn aandeelhouders vraagt kandidaten voor te dragen. Er is dus bijvoorbeeld geen advertentie geplaatst in de internationale pers, zoals in *The Economist* of zo. Er bleken kandidaten te zijn uit vijf verschillende landen en die zijn allemaal in Parijs geïnterviewd door de Japanse president.

U had er meteen oren naar?

Toen ik dat van Minister Zalm hoorde, dacht ik dat het heel interessant zou zijn als het zou lukken. Omdat het voor mij veel verschillende zaken combineert die ik in het verleden heb gedaan. Het begon met de studie. Verder heb ik regelmatig in het buitenland gewerkt, die ervaring kon ik gebruiken. In Nederland had ik andere onderwerpen behandeld, zoals privatisering, het organiseren van veilingen, public-private partnerships en dergelijke. En ik was voor de staat gedurende elf jaar commissaris in diverse ondernemingen geweest.

Toen kwam Manilla en dat vond uw vrouw na Washington en Parijs een geweldige uitdaging?

Mijn vrouw was advocaat. We hebben er dus zeker serieus over gepraat, want ze kan haar vak niet in Manilla uitoefenen. Wat voor haar, denk ik, belangrijk was, was om haar blik op de wereld te verruimen, en met name op een boeiend continent als Azië met

Curriculum Vitae John Lintjer (1943)

- 1970:** afgestudeerd aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, Staatkundig-Economische richting.
- Tot 1973:** werkzaam op de afdeling Internationale Monetaire Zaken bij het ministerie van Financiën.
- 1973-1975:** werkzaam bij respectievelijk de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds.
- 1975:** benoemd tot Hoofd van het Bureau Ontwikkelingsbanken en Europees Ontwikkelingsfonds bij het ministerie van Financiën.
- 1978:** uitgezonden als Financieel Attaché naar de Nederlandse ambassade in Parijs.
- 1982:** terugkeer naar het ministerie van Financiën als Internationaal Schuldenonderhandelaar.
- 1988:** benoemd tot Directeur Financieringen.
- 1999:** benoemd (als eerste Nederlander) in de directie van de Asian Development Bank.

Nevenfuncties: diverse commissariaten.

een zo andere culturele achtergrond. Dat heeft bij haar de doorslag gegeven.

Trouw sprak destijds van een 'eervolle benoeming'.

De bank is opgericht in 1966 en het is de eerste keer dat er een Nederlander is benoemd. Ik denk dat als je aandeelhouder bent in een internationale instelling, je ook wilt proberen om je eigen beleid en ideeën zo veel mogelijk uit te dragen en te realiseren. ADB is een internationale organisatie zoals Wereldbank en IMF. Men kan zich afvragen waarom Nederland lid wordt van een internationale organisatie. Heel eenvoudig: we zijn een klein land en dé manier om enige invloed uit te oefenen loopt via een multilaterale organisatie. Nederland is aandeelhouder bij de ADB geworden om verschillende redenen. In de eerste plaats vanuit de ontwikkelingssamenwerkinggedachte vanuit de behoefte van het Nederlandse beleid om armoede in de wereld te bestrijden; de humanitaire kant dus. Dan heb je een internationale politieke kant: onze instelling kan bijdragen aan veiligheid en zekerheid in een groot continent als Azië. En er is natuurlijk de economische kant van het bedrijfsleven die loopt via aanbesteding van projecten. De Nederlandse regering heeft zich in het verleden niet zo vaak robuust achter benoemingsmogelijkheden geschaard. Maar in dit geval wel, in de personen van de ministers Zalm en Herfkens.

Wat opvalt is dat de ADB betrekkelijk klein is, eigenlijk een middelgrote financiële instelling.

Het is waar, we zijn verhoudingsgewijs niet zo groot. De Wereldbank is meer dan vier keer zo groot, maar bestrijkt dan ook de hele wereld. Qua kapitalisatie zijn we ook niet zo omvangrijk. De zusterorganisatie in Latijns-Amerika, de Inter-American Development Bank, is twee keer zo groot qua marktkapitalisatie. Dat is een punt, vind ik, waar we met onze aandeelhouders over zouden moeten praten. Ik zou voor ADB, gelet op onze taak in Azië en de zeer omvangrijke armoede- en ontwikkelingsproblemen daar, zelf voorstander zijn om te bezien of wij onze kapitalisatie kunnen verdubbelen. Maar dat is uiteraard zaak voor de aandeelhouders.

U bent heel veel 'en route'. Zijn al die speeches bedoeld om banken te interesseren voor emissies?

Nee, want banken en beleggers zijn voldoende geïnteresseerd. Wij hebben veel contact met financiële instituten over de hele wereld, maar houden geen roadshows: we gaan naar de SEC, we zien rating agencies. En we hebben een triple-A kredietstatus.

In een aantal speeches benadrukt u dat de Azië-crisis niet lag aan de current accounts, maar aan de kapitaalrekeningen. Licht u dat eens toe.

Schuldencrisis in het verleden zijn meestal veroorzaakt door overbesteding, inflatie, te hoge budget deficits. Dat was in Azië niet het geval. Er waren geen begrotingstekorten, er was zelfs een overschot. De inflatie was laag, de spaargraad hoog, men voerde een stringent monetair beleid en de lopende-rekeningtekorten waren relatief beperkt.

Wat is toen het probleem geweest?

Bedrijven in de Zuidoost-Aziatische landen konden gemakkelijk kort lenen in dollars tegen een lage rente en het geld in eigen land lang uitzetten. Omvangrijke kapitaalvoer met twee problemen: het looptijdprobleem en het valutaprobleem.

Voor een beetje bankier zijn dat buitengewoon bekende mismatches.

Ja, maar u moet zich realiseren dat deze landen dertig jaar lang een omvangrijke economische groei hebben doorgemaakt, gevoed door kredietexpansie. Iedereen was daar heel tevreden over, ook buitenlandse banken en investeerders. De groeicijfers waren fenomenaal. Achteraf kijk je er anders naar dan als je midden in zo'n proces zit.

Het IMF kwam met zijn klassieke mechanisme: bestedingsbeperking. Volstrekt fout dus?

De ADB heeft meegeholpen met het IMF destijds om de financiering voor de crisislanden voor elkaar te krijgen. Wat dat betreft was de IMF-aanpak goed: er moest snel en omvangrijk gefinancierd worden. Door die plotselinge kapitaaluitstroom - er is meer dan tien procent van het bruto binnenlandse product uitgestroomd - was een enorme kredietcontractie ontstaan, met potentieel grote internationale risico's. In dat grote financieringspakket heeft de ADB ook zijn bijdrage geleverd. Wij hebben vier miljard dollar aan Korea geleend, drieënhalf miljard in Indonesië uitgezet en iets minder dan twee miljard in Thailand. Dus in die zin hebben we samen met het IMF gewerkt om de getroffen landen weer te financieren. Als je kijkt naar de macro-economische analyse en de beleidsaanbevelingen van het Fonds, dan geloof ik dat de meeste waarnemers van oordeel zijn dat het IMF er te veel op is afgegaan dat er een traditioneel probleem bestond van 'economic fundamentals', hetgeen niet het geval was. Ik geloof ook dat het Fonds er nu iets anders over denkt.

Zie ik goed dat in uw toespraken het accent allengs verschuift van de ADB als financier naar de zorg voor de institutionele omgeving, het creëren van de juiste randvoorwaarden?

Ja, dat is zeker waar. Er is een duidelijke verschuiving van pure projectfinanciering naar het assisteren van overheden om de juiste structuren tot stand te brengen, waarbinnen dan de private sector een veel betere rol kan spelen. Wij helpen de landen hun structuren (financieel, juridisch, administratief) te verbeteren en werken daarbij complementair aan de markt. ADB is als het ware een katalysator voor de private sector. Diverse onderzoeken hebben uitgewezen dat, ondanks de successen die Azië heeft gekend, de armoedecijfers nog steeds schrikbarend hoog zijn. Tweederde van de armen in de wereld leeft in Azië. Het blijkt dus nodig om het armoede- en ontwikkelingsprobleem op een meer duurzame manier aan te pakken dan in het verleden.

Morgen begint in Genua de G8. Dat belooft wat na Seattle, Washington, Praag en Göteborg. U zegt dat de private sector in Azië zijn kans moet krijgen, maar allerlei demonstranten zeggen dat als je het kapitalisme zijn gang laat gaan, dat tot globalisering leidt en dat gaat ten koste van de arme landen en de arme mensen. Heeft u een andere private sector voor ogen?

Dat zou best kunnen. Het is in elk geval onjuist om te

zeggen dat de private sector bijdraagt aan de armoede. Het tegendeel is het geval. Als je kijkt naar de Aziatische tijgers: de armoede is daar sterk bestreden door juist die globalisering, het openstellen van de markten leidend tot integratie in de internationale economie.

Er zijn twee landen verschoond gebleven van de Azië-crisis: India en China. Dat komt omdat die geen liberaal kapitaalverkeer hadden.

India en China zijn beiden relatief laat gestart om hun economieën te openen en het kapitaalverkeer stond daarbij onder aan de lijst. Dat heeft hen dus zeer geholpen tijdens de crisis. In die zin is er wel aandacht gekomen voor de volgorde waarin economische veranderingen plaatsvinden. Wil een land de financiële sector liberaliseren vóórdat er een heldere regulering is opgetuigd? Of worden staatsondernemingen geprivatiseerd vóórdat sprake is van een goed ontwikkelde particuliere sector en een goed functionerende arbeidsmarkt? Of, uw voorbeeld van deregulering van het kapitaalverkeer. Wordt de kapitaalrekening opengesteld vóórdat er een goed ontwikkelde binnenlandse financiële sector is met adequaat toezicht? Dat was helaas in begin jaren negentig het geval met de crisisl landen. Een land als China doet het omgekeerd, die opent zijn kapitaalrekening gradueel en is inmiddels bezig binnenlands de financiële structuur te ontwikkelen. Ik meen dat we nu algemeen denken dat dat de betere aanpak is.

De grote sociale cohesie in de samenleving is een van de sterke punten van de Aziatische cultuur

Was die visie al ontwikkeld toen u naar Manilla kwam?

Die is ontwikkeld na de Azië-crisis. Weinig mensen hebben die crisis zien aankomen. Iedereen was in de euforie van dertig jaar lang een geweldige economische groei op basis van wat genoemd werd het 'Aziatische model'. Een nauwe band tussen ondernemingen, bankwezen en overheid, waarbij de laatste een sterk sturende rol heeft. En geconcentreerd economisch bezit in een beperkt aantal familieondernemingen met ondoorzichtige besluitvorming. Zolang het economisch goed gaat, stellen financiers die zaken niet aan de orde, iedereen is tevreden. Maar na de Aziatische crisis is een nieuwe visie ontwikkeld en we proberen nu lessen te trekken voor de toekomst.

Heeft u de indruk dat men in Washington ook die lessen heeft getrokken?

Die indruk heb ik inderdaad. Ik zie duidelijk bij andere instellingen, ook bij het IMF, een beweging van 'terug naar de kern', naar de basiselementen van het aanpassingsproces, naar de juiste volgorde van beleidsinitiatieven. Er is nog wel discussie of dat Azia-

tische model, met de drie-eenheid, nu helemaal verdwijnt of dat er nog ruimte is voor nieuwe vormen.

'East is East and West is West. Kun je die institutionele omstandigheden die hier in het Westen in de loop van eeuwen ontwikkeld zijn, tezamen met de sociale infrastructuur, vertalen en exporteren naar Azië?

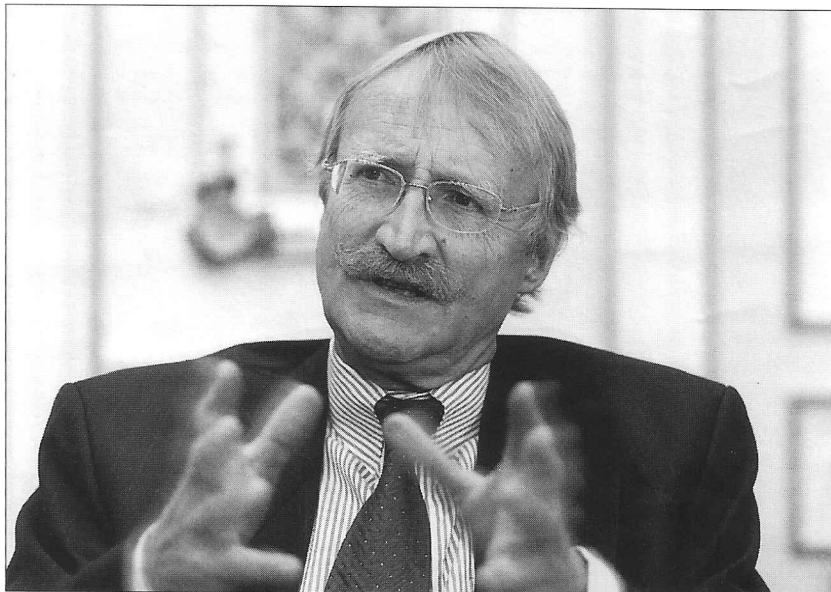
Ja, maar misschien is exporteren ook niet helemaal nodig. Misschien is het niet nodig om de Aziatische familiestructuur geheel uit te bannen. Je kunt beter de sterke punten behouden en die combineren met de sterke punten uit het Westen. De grote sociale cohesie in de samenleving is een van de sterke punten van de Aziatische cultuur, die moet je niet kapotmaken.

Bevordert de ADB dit soort maatschappelijke ontwikkelingen?

We proberen het. Binnen onze organisatie hebben wij veel aandacht voor de lokale omgevingsfactoren bij projecten, maar we discussiëren ook veel over zaken als governance en corruptie. Ook diep in de bank bestaat een intense behoefte om deze kwalen te bestrijden. Dat heeft ertoe geleid dat ADB de eerste multilaterale instelling is die een expliciet governance-beleid heeft ontwikkeld, goedgekeurd door onze aandeelhouders in de Board.

In uw toespraken spreekt u ronduit over corruptie. Kan een Aziatische collega hetzelfde doen?

De standpunten die ik uitdraag zijn de standpunten van de ADB, dus het maakt niet uit of een westerling of een Aziaat het zegt. Corruptie wordt nu algemeen aangemerkt als de grootste hinderpaal voor ontwikkeling. Dat is eigenlijk altijd al zo geweest, maar een van de verschillen die ik ervaar ten opzichte van vroeger is, dat je toen het woord 'corruptie' niet eens in de mond mocht nemen. Nu mag het openlijk bestreden worden en dat doen we dan ook.

Reageert men dan niet beledigd?

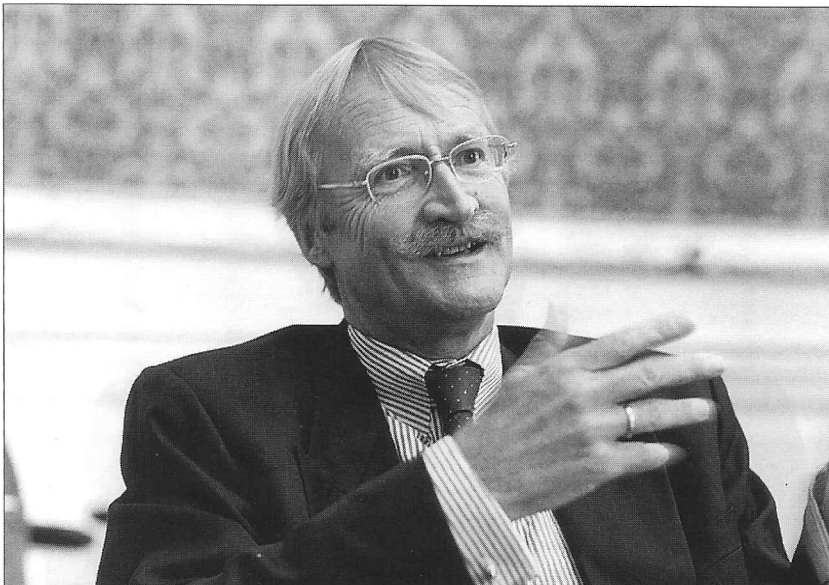
We overleggen met mensen in diverse landen en vrijwel overal realiseert men zich dat corruptie een probleem vormt en men realiseert zich de omvang en de effecten ook. En veel landen voeren nu ook een anti-corruptiebeleid, ondanks de macht van de gevestigde belangen.

Houdt de ADB zich in haar financieringsbeleid met dit soort elementen bezig?

Ja. In algemene zin kun je zeggen dat er een aantal zaken is waarop je governance kunt afmeten, maar specifiek per land verschilt dat heel sterk. Enerzijds voeren wij een algemeen beleid om governance aan de top van de maatschappelijke agenda te brengen. Gebaseerd op karakteristieken als de mate van transparantie en verantwoording bij besluitvormingsprocessen. Vervolgens ga je per land een analyse maken van de meest dringende onderwerpen en wordt bezien welke bijdrage ADB kan leveren van programma tot projecthulp. Maar altijd samen met de betrokkenen, want een van de lessen die ontwikkelingssamenwerking heeft geleerd is dat het niet mogelijk is, al is het met de beste bedoelingen, iemand goede ideeën op te leggen.

Maar stel dat een zittende regering wel erg traag is met het ontwikkelen van wetgeving of toezicht. Kan je dan die snelheid bevorderen door te zeggen 'anders stoppen we een tijdje met het financieren van projecten bij jullie'?

Wat er in feite gebeurt is iets anders. Wij helpen regeringen met het voorbereiden van het wetgevingsproces. Daar bereiken we nogal wat resultaten mee. Maar wat je in een aantal landen ziet, is dat zo'n wetgeving vervolgens niet wordt geïmplementeerd. In sommige projecten is uitvoering van de wetgeving een conditionaliteit. Dan hebben wij dus al een lening geïmplementeerd voor die projecten, maar aan de projectconditie wordt nog niet voldaan. En dus kunnen we de lening niet uitbetalen. In de Filipijnen is dat

bijvoorbeeld vaak de situatie. Dat land loopt erg achter op het gebied van implementatie, heeft daar structurele problemen mee. De gezamenlijke donoren hebben daar inmiddels voor acht miljard dollar aan leningen geïmplementeerd dat niet uitbetaald kan worden.

Een jaar of tien geleden plachten de Aziaten dan te spreken van neokolonialisme.

Wat nu het kernwoord is, is 'ownership'. Ownership niet alleen van het land, dus de regering, maar ook en met name van de mensen die er leven. Zij moeten achter een gedachte staan. Alleen als dat het geval is, kun je ze helpen. Het is niet meer zo dat wij ADB-projecten financieren, het is het project van Nepal, of China of noem maar op. Projecten en programma's hebben wij samen met een land ontwikkeld, wij financieren dat – nooit voor honderd procent, maar gedeeltelijk – maar het is het project van het land. Het gebeurt omdat het land en de plaatselijke bevolking het wil. Zo niet, dan doen we het niet. Dat idee van neokolonialisme is nu, althans in onze optiek, volledig verdwenen.

Wat nu het kernwoord is, is 'ownership'

Dan dat je vanuit de Westerse belangen toch ook pressie kunt ondervinden om toch vooral bepaalde zaken te financieren, omdat het bedrijfsleven daarmee gebaat is of de mondiale politiek. Hoe houd je dat tegen?

Door al onze projecten waarbij veel input van het bedrijfsleven noodzakelijk is, van strakke procurementregels te voorzien. Alle projecten worden op concurrentiebasis opengesteld voor ondernemingen uit alle aandeelhoudende landen. Iedereen kan dus meedoen.

Stel nu dat de VS opeens belang heeft bij het vriendjes worden met een zeker land.

We hebben een Board van twaalf directors waar alle aandeelhouders vertegenwoordigd zijn. We hebben 59 landen als aandeelhouder. De VS heeft één director. Beslissingen gaan op basis van consensus. Dus één enkel land kan beslist niet iets doordrukken. Dat is nou juist het interessante kenmerk van een multilaterale organisatie, je moet op basis van consensus werken, hetgeen betekent dat je als groot land wat van je invloed ziet afnemen en als klein land wat invloed kunt verdienen.

Dat duurt dan vast vaak wel wat lang.

Ja, het neemt meer tijd dan als je zelf direct een beslissing neemt, dat is waar. Maar het heeft veel voordelen. Het heeft bij voorbeeld het voordeel dat landen in Azië ook onderling meer gaan samenwerken. Bij bepaalde projecten is er direct contact. Maar ook als neveneffect bij de potentiële preventie van nieuwe

crises. Wat je nu voor het eerst ziet is dat Aziatische landen samenwerken op economisch gebied en over elkaars schouder gaan kijken naar het economisch wel en wee van de burens. Ze hebben zich gerealiseerd dat er sprake kan zijn van 'besmettingsgevaar'. Dat was te zien toen de financiële crisis in Thailand ontstond, en snel oversloeg naar andere landen. Samenwerking vindt vooral plaats in Asean verband maar ook in het kader van de ADB. Wij helpen onze partners bij voorbeeld bij het ontwikkelen van early-warningsystems om gezamenlijk vroegtijdig financiële problemen op te sporen. Intensieve onderlinge samenwerking tussen landen is feitelijk de kern van een multilaterale organisatie.

Wordt u zelf nooit eens ongeduldig?

Wat ik in Manilla leer is dat ik juist meer geduld moet hebben. Ik was in Nederland veel ongeduldiger en zie dat dat in Azië niet werkt. Soms heeft dat ook niet zo veel zin. Je kunt ook niet een sociale structuur plotseling veranderen. In de Europese landen heeft dat ook eeuwen geduurd.

Een schok, en dat was de Azië-crisis, heeft als plus dat mens en samenleving in beweging moeten komen. U heeft dus wel het tij mee.

Het is jammer dat die schok nodig was, maar u heeft helemaal gelijk. Door die schok gaan de veranderingen nu ontstaan. Je moet die veranderingen op langere termijn zien. Als ik in dat hele proces van verandering en verbetering in Aziatische landen een bijdrage kan leveren denk ik dat ik een goed bestede tijd heb gehad in die jaren.

Vroeger was er het academische vak Ontwikkelingsprogrammering. Toen geloofden we blijkbaar nog dat de wereld met een paar ingrepen te veranderen zou zijn. Het had dus beter ontwikkelingssociologie kunnen heten?

Nee, nee, het is beide. Als je praat over verschillen in de wereld, dan heb je het toch primair over economische verschillen. De migratiegang in de wereld bestaat vanwege economische verschillen. Mensen uit landen waar het economisch slecht gaat of waar onvoldoende werkgelegenheid bestaat, gaan naar landen toe waar meer toekomst is. De basis is economie maar de infrastructuur, het social framework of society, is een noodzakelijke voorwaarde.

Bent u, vice-president van die financiële instelling, ook nog bankier?

Ja. Maar ontwikkelingsbankier en dat is toch iets anders dan een commerciële bankier. Bij die laatste is de bottom line nettowinstontwikkeling en voor een ontwikkelingsbankier is dat armoedebestrijding. Dat doel ligt niet direct voor de hand voor een bank en daarom is het begrip kredietwaardigheid ook heel belangrijk voor ADB. Als je onze bank vergelijkt met een handelsbank zul je zien dat wij geen leverage gebruiken en financieel buitengewoon behoudend opereren. Dat moet ook wel, want wij nemen risico's die vrijwel per definitie groter zijn dan die van com-

merciële banken. Wij nemen de risico's die commerciële banken niet durven en kunnen aangaan in de armste landen van Azië en helpen mensen met projecten die commerciële banken niet kunnen financieren. Plattelandbewoners kunnen vaak geen krediet krijgen. Dat is een van de grote problemen in ontwikkelingslanden, naast corruptie. Economisch is het beschikbaar zijn van krediet, al is het maar vijftig dollar, heel belangrijk. Naast grote projecten helpt ADB daarom ook de armere bevolking, met kleine leningen. We doen dat bij voorbeeld samen met de Grameen Bank in Bangladesh, maar ook met andere partijen, NGO's vaak. NGO's hebben de support van de samenleving en samenwerking met hen is voor ons heel belangrijk. Op die manier kun je mensen bereiken die voorheen waren uitgesloten. Dus ik voel me zeker bankier, maar een ander soort bankier.

U noemt zich bankier, maar uw hart ligt bij die NGO's?

Beide. Dat is het interessante van mijn werk, de combinatie. De 'hardnosed banker', met een humanitair doel. Overigens werkt ADB in meer dan de helft van de projecten direct samen met NGO's zowel in het beleid als in de uitvoering.

De gewraakte globalisering van de financiële economie heeft in de wereldpolitiek nog geen tegenhanger. Zijn de NGO's een alternatief voor de politieke omissie?

Sommige verkondigen dat. Ze springen wel in dat gat, maar uiteindelijk is het geen alternatief. Je kunt je afvragen hoe de NGO's worden gecontroleerd en door wie. Wat is het democratische gehalte? Uiteindelijk moeten de gekozen volksvertegenwoordigers, de overheden, het doen. Beter luisteren, meer samenwerken, ook internationaal. Maar ze katalyseren wel die NGO's, ze zetten ons wel op scherp. ♦

Den Haag, 19 juli 2001

Drs. R.D. Gunther

Drs. J.J.M. Schipper

De ADB heeft een voortreffelijke website:
www.ADB.org